

Historie en natuur op landgoed Nijenburg, bij Alkmaar en Heiloo

Waar: [Nijenburg](#)

🕒 1 uur 22 🚶 4,11 km

Over de route

Wandelroute voor het hele gezin door het bos van het oude landgoed Nijenburg. Ook de hond is welkom.

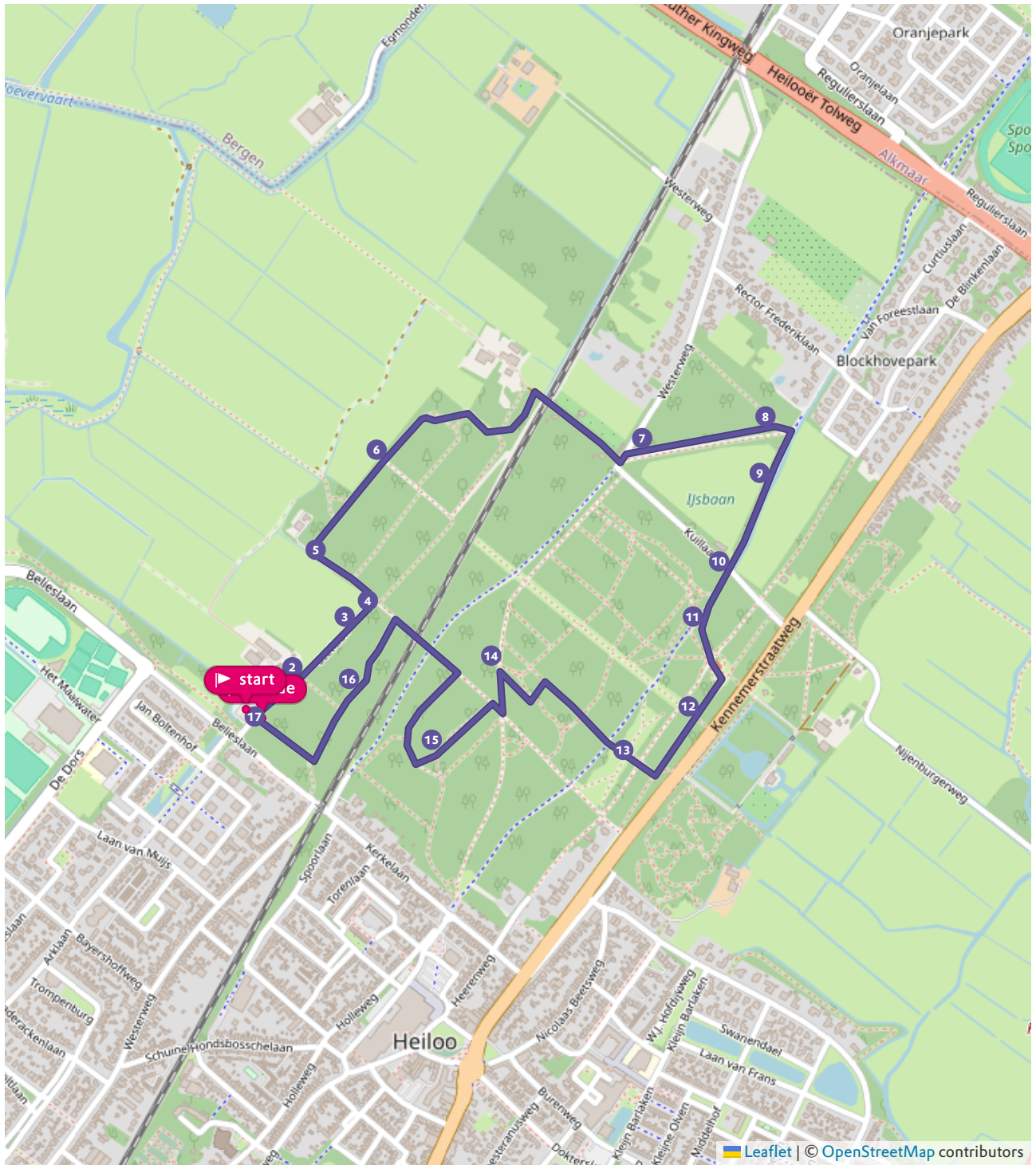
De wandeling begint bij Heiloo, dat op een oude strandwal ligt. Je wandelt door een gebied met een rijke historie.

Tijdens de middeleeuwen was de strandwal rijkelijk begroeid met natuurlijke bossen. In het jaar 1573, tijdens het beleg van Alkmaar, veegden de Spanjaarden het hele bos van het toneel. Daarna werd het landbouwgrond met kleine akkertjes. Na 1700 werd de hofstede 'Nijenburg' gebouwd en het landgoed aangelegd. Het was de start van de herbebossing, dat begon met statige bomenlanen die volgens het geometrische schoonheidsideaal van de Franse stijl werden aangelegd. In die stijl werden ook werden tuinen rondom de hofstede aangelegd.

De route is gemarkeerd met gele pijltjes.

Het grootste deel van de route loopt de hond aan de lijn. De route loopt ook een stuk door het losloopgebied.

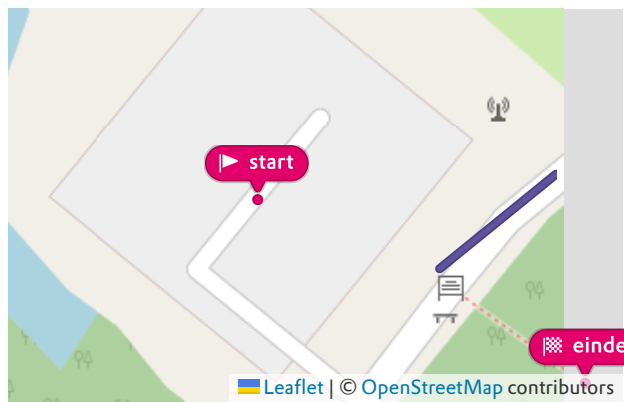
Kaart

Waar kun je starten

Parkeerplaats Stetlaan

📍 Locatie

Wat kom je onderweg tegen?

1. Nachtegalen

In het voorjaar is de kans groot dat de wandeling begint met de volle zang van de nachtegaal. Deze soort laat zich in dit soort gevarieerde bossen met een dichte ondergroei graag horen, maar zeer zelden zien. Het verenpak is onopvallend. Bij nachtegalen draait het vooral om geluid: ze zingen mooi, opvallend en luid. Vooral de steeds harder wordende, herhaalde fluittonen zijn goed herkenbaar. Ze zingen ook 's nachts, zoals hun naam zegt. Nachtegalen broeden op de grond onder struiken en eten insecten.

2. Stolpboerderijen

Typisch voor de streek zijn de stolpboerderijen, waarvan de eerste links van de wandelroute ligt. In dit soort hoeven bevinden het woonhuis, de schuur, de stal en de hooiopslag zich allemaal onder dezelfde stolp; het karakteristieke dak dat iets weg heeft van een piramide. De hoeven en de weilanden horen echt bij landgoed Nijenburg.

3. Wipwatermolen

Al even opmerkelijk is de zogenoemde wipwatermolen die links in de verte het landschap markeert. De houten molen moest in het begin van de jaren zeventig wijken voor de ringweg om Alkmaar. Hij is als rijksmonument hier aan het Maalwater weer opgebouwd en draait zijn staart nog steeds op de wind. Kom in de zomer nog een keer terug om de rode route te lopen: dwars door de weilanden en over het dijkje met prachtige uitzichten naar het bos en naar de duinen verderop.

4. Konijnen en vleermuizen

Dit lijkt geen bijzonder punt, maar schijn bedriegt. Het weiland loopt schuin omhoog naar de bosrand en de struikjes. Dat maakt dat dit stukje land een heerlijke plek is voor konijnen om op een warme zomeravond te zonnebaden en te eten. 's Avonds zie je hier vleermuizen vliegen, op jacht naar insecten. De vleermuizen wonen 's zomers in boomholtes en de oude boerderijen en gebruiken de paden en lanen van het landgoed als snelwegen om naar hun favoriete jachtplekken te komen.

5. Zilte wind

De meeste bomen aan de linkerkant hier zijn erg grillig van vorm. Dat komt doordat hier, op zes kilometer van de zee, de wind nog zoveel zout bevat dat hij op bomen bijna hetzelfde effect heeft als een snoeischaar. Sommige bomen zijn zelfs met de richting van de wind meegegroeid. De oude beuken rechts voorbij de bocht steken daar scherp tegen af.

6. Uitzicht tot aan de duinen

Een van de mooiste uitzichten op landgoed Nijenburg: je kijkt uit over de geestgronden naar de duinen van Egmond tot ongeveer Bergen. Achter het bankje kijk je een bomenlaan in, de Westerlaan. Deze laan loopt van het landhuis tot het einde van het bos hier. Op de langste dag van het jaar, 21 juni, gaat de zon onder in het verlengde van de laan.

7. Heilooërbos

In het vroege voorjaar is de bosbodem rijkelijk bezaaid met het frisse geel bloeiende speenkruid. Maar ook de wilde hyacint is er te vinden. In het najaar zijn het vooral de vele paddenstoelen die dit bos speciaal maken en van een typische herfstgeur voorzien. Zoals in veel bossen in Nederland laten we ook in het Heilooërbos omgevallen bomen liggen. In deze dode bomen leven allerlei insecten die op hun beurt voedsel zijn voor vogels en andere dieren in het bos. In de parkbossen naast het landhuis worden omgevallen bomen wel opgeruimd, die bosdelen horen netjes te zijn. Het middendeel van het landgoed, het Heilooërbos, mag lekker wild en natuurlijk zijn. Peuter eens een stukje schors los van een liggende boomstam. Welke beestjes kom je tegen?

8. Kraailook

Wie goed kijkt kan de hele zomer links van het pad wat blauwige sprietjes vinden. Pluk er maar eens een en proef er eens aan. Het zal je niet verbazen dat dit plantje, kraailook, vroeger in menige keuken te vinden was als voorloper van bieslook.

9. Wilgenpad

Met de wilgen aan de waterkant is dit een mooi oer-Hollands plaatje. Vrijwilligers van Natuurmonumenten snoeien deze wilgen elk jaar.

10. Kuillaan

De Kuillaan uit de middeleeuwen is een van de vele cultuursporen die het gebied kenmerken. Het wegdek is allang verhard, maar de stokoude eiken langs de laan verraden de eeuwen.

11. Spechten

De beukengroep is een van de beste plaatsen om de grote bonte specht te treffen. De mannetjes en de vrouwtjes van deze vogel hakken minstens drie meter boven de grond samen een nestholte uit. Zoek naar mooie ronde gaten van 5-10 cm doorsnede. Spechtengaten worden later ook wel gebruikt door vleermuizen en bijvoorbeeld de boomklever.

12. Landhuis

Het landhuis dateert van omstreeks 1700. Vanuit het huis loopt een zichtlijn naar het noordwesten, de Ronde O. Deze laan is speciaal aangelegd zodat de bewoners op de langste dag van het jaar de zon onder konden zien gaan.

13. Speelweide

Hier kunnen kinderen lekker spelen. Er staan picknickbanken voor een pauze. Vroeger was dit een akker van het landgoed, er zijn hier aardbeien en asperges geteeld. De oude rechthoekige vorm heeft nu wat meer rondingen: door niet overal even vaak te maaien, zijn er plekken langs de bosrand met lang gras en bloemen en vlinders.

14. Willebrordusweg

Je wandelt tussen de aarden wallen van de Willebrordusweg. Deze wallen, fungeerden vroeger - lang voor het prikkeldraadtijdperk - als afscheiding tussen de akkers.

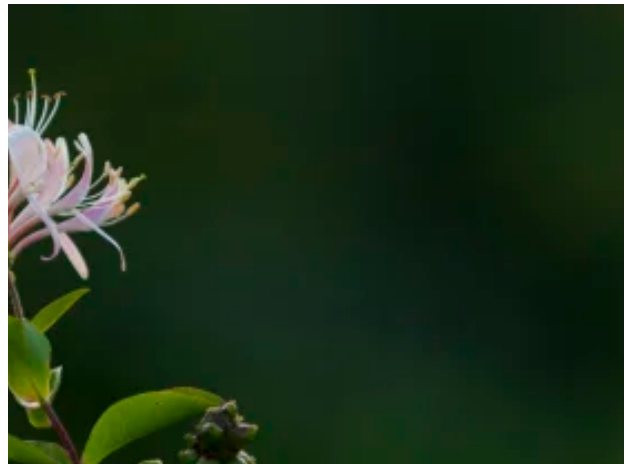
15. Goudhaantjes

Te midden van het enige stukje dennenbos op deze wandelroute is het altijd de moeite waard naar goudhaantjes te zoeken. Dat lukt doorgaans het best met de oren, want goudhaantjes zijn maar vier centimeter lang en maken een geluid dat dicht tegen de bovengrens van ons gehoor aan ligt.

16. Kamperfoelie

Als afsluiter van de wandeling een bijzondere plant die 's nachts bloeit en 's avonds heerlijk ruikt: de kamperfoelie die alleen op de meest vruchtbare stukjes grond als feestslingers over de struiken heen ligt.

17. Eindpunt

Je bent bijna terug bij het begin van de route. We hopen dat je een fijne wandeling hebt gehad en graag tot ziens!